

Центр
досліджень
визвольного
руху

Український визвольний рух

Збірник 1

Львів-2003
Видавництво „Мс”

Центр досліджень визвольного руху

Редакційна колегія:

проф. Ярослав Дашкевич, проф. Володимир Косик, проф. Володимир Сергійчук, проф. Юрій Сливка, проф. Володимир Стойко, Володимир В'ятрович, Микола Посівнич, Михайло Романюк.

Відповідальний редактор:
Володимир В'ятрович

Даний збірник, підготовлений Центром досліджень визвольного руху, розпочинає серію наукових публікацій документів, досліджень, спогадів та інших матеріалів, які розкривають різноманітні аспекти діяльності українського визвольного руху, його структур та окремих особистостей.

Зміст

Володимир В'ятрович
Центр досліджень визвольного руху: мета та завдання 5

Джерела до історії визвольного руху

Лист воїна УПА Ярослава Іваськіва – "Гарматія", написаний до своїх родичів, які перебували в той час за границею, і переданий підпільною поштою УПА 10

Орест Дзюбан
Документ про агентурну роботу спецслужб СРСР проти українського визвольного руху 14

Ігор Марчук
Джерела з історії українського національно-визвольного руху на Волині у 1941–1945 роках у фондах Державного архіву Рівненської області 26

Дослідження з історії Організації Українських Націоналістів

Микола Посівнич
Формування військової доктрини ОУН 34

Олександр Дарованець
Організаційний стан та діяльність Луцького повіту ОУН в 1937–1938 роках 45

Історія Української Повстанської Армії

Володимир Косик
УПА в німецьких документах 57

Дмитро Куделя
Дніпропетровці в УПА 87

Михайло Романюк
Сотня УПА "Свободи" 97

Руслан Забілий
Нарис історії куреня "Скажених" 125

Володимир В'ятрович
Рейд українських повстанців на Прибалтику 144

Постаті визвольного руху

<i>Олександр Вовк</i> До питання про першого командира Української Повстанської Армії	151
<i>Василь Гуменюк</i> Фотограф УПА "Липкевич"	159

Символіка визвольного руху

<i>Олег Лехнюк</i> Нововіднайдені бофони УПА	165
<i>Віталій Манзуренко</i> Ювілейна відзнака, присвячена 60-річчю створення УПА	170

Дискусії, історіографія, рецензії

<i>Володимир Косик</i> Гарвард патроніє ненаукові методи історичного дослідження	176
<i>Роман Грицьків</i> Історіографічне значення збірників "Україна–Польща. Важкі питання"	190

Наукове життя Центру

<i>Роман Грицьків</i> Конференція "Третій фронт в Західній Україні 1939–1947"	204
--	-----

Володимир В'ЯТРОВИЧ

**ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕНЬ ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ:
МЕТА ТА ЗАВДАННЯ**

60-річчя Української Повстанської Армії, що відзначалося нещодавно, виявило ряд важливих моментів у розумінні цієї структури та її місця в нашій історії. По-перше, частина українського суспільства, особливо його владна еліта, не здатні об'єктивно оцінити діяльність українських повстанців і віддати належне борцям за волю нашого народу. Як наслідок, українці й досі не дочекалися офіційного визнання національно-визвольного характеру боротьби ОУН та УПА. По-друге, в засобах масової інформації і далі побутує міф про ОУН і УПА, створений радянською ідеологічною машиною для очорнення цих структур. Численні публікації, теле- та радіопередачі присвячені ювілею УПА, які мали б популяризувати цю тематику, радше спотворюють її. По-третє, тільки незначна частина істориків зуміла позбутися різноманітних ідеологічних штампів і без упереджень підійти до досліджень цієї тематики. Інші ж не здатні зрозуміти засадничих речей, зокрема окупаційного характеру радянської влади в Україні, приходять до абсурдних висновків про боротьбу ОУН та УПА як громадянську війну.

Отже, славний ювілей ще раз підтвердив, як багато маємо зробити для утвердження об'єктивного образу повстанців як в українській історії, так і в суспільній свідомості загалом. Найкращим засобом для цього, безперечно, є підготовка і публікація наукових досліджень з цієї тематики, збірників джерельних матеріалів, що розкривають різноманітні аспекти діяльності українського національно-визвольного руху. Власне ці завдання взяв на себе нещодавно створений Центр досліджень визвольного руху. В установчій конференції цієї наукової організації взяли участь історики з різних куточків України та інших держав. Прикметно, що хоч в конференції брали участь і поважні професори (наприклад, Володимир Косик, Ярослав Дашкевич, Володимир Стойко), проте абсолютну більшість її учасників становили молоді дослідники, які лише починають свій шлях у науці, проте вже відомі своїми публікаціями, що містять неупереджені об'єктивні оцінки ОУН та УПА.

Метою новоствореної структури є організація різносторонніх наукових досліджень діяльності ОУН та УПА. Реалізація цієї мети передбачає виконання цілої низки завдань:

1. Створення потужного наукового центру досліджень проблематики ОУН і УПА та інших етапів українського визвольного руху.
2. Координація діяльності окремих науковців, які працюють у цій галузі.